

DEBAT GEOGRAFIA

HOME1 - PONENT

–La terra ja no només és el... diguem-ne la cadena d'alimentació que va de la producció a (inaudible, gravadora lluny i s'hi donen cops) que està allà, això, en mans de (inaudible, gravadora lluny i s'hi donen cops), sinó inclús la terra com un bé comú, s'està convertint en un negoci, i també està en mans d'aquestes grans corporacions. Aleshores, incloem el tema, que és molt complex, en parlarem un quart d'hora (inaudible, gravadora lluny i s'hi donen cops) quaranta minutets, i si voleu (inaudible, gravadora lluny i s'hi donen cops).

Bé, com a concepte, l'acapament de terres, nosaltres no ens hem inventat el concepte sinó que el primer concepte... d'acapament de terres n'hi ha hagut durant molt de temps. De fet a l'època de les colònies africanes, americanes i tal ja hi va haver un acapament de terres on la Metròpoli va ocupar les terres per produir cotó, cafè, i una llarga etcètera. El que passa és que en els darrers anys es dona un procés que comença a donar-nos (...) aquest procés, un nou procés d'acapament de terres que és el moviment internacional pagès "Vía Campesina", i una organització que dona el suport a "Vía Campesina" que és la Fundació GAEM, que per cert té la seu a (inaudible). Llavors entenc el concepte, aquest nou concepte d'acapament de terra, com el que (inaudible) aquí. Hi ha una adquisició de terra, sigui per arrendament, per concessió o per compra directa que... aquest procés ho fan grans corporacions, o inclús estats amb gran poder adquisitiu. Ja no estem parlant de petites hectàrees sinó de grans superfícies, de grans terres agrícoles, inclús, en un primer moment, es parlava de compra, cessions o arrendaments de més de deu mil hectàrees. Es fa en països tercers, és a dir, no és per exemple el Japó qui compra grans terres al Japó, perquè no en té, sinó que el Japó compra terres o els països àrabs compren terres a països tercers, que sobretot és allà on hi ha més terres de països àrabs, ai, països asiàtics i països africans. Aquest arrendament es fa a llarg termini, d'entre trenta i noranta-nou anys, és on hi ha nivell d'usufructe (?) i sobretot i això és una cosa important que és la producció per l'exportació, que abans el Toni ho ha comentat, no? Aquells països que veuen que perilla la seguretat de la seva alimentació compren terres a països tercers per fer una producció per l'exportació. Aquest gran primer concepte que sorgeix, això sorgeix des de més o menys per

l'any 2008, i a l'any 2008 hi ha dos elements que coincideixen. Estic simplificant bastant la història perquè és molt més complexa. Que són dues crisis: La crisi alimentària i la crisi financera. Hi ha una crisi alimentària on els governs que tenen certa inseguretat alimentària, que són els països no productors, es preocupen per, bueno: "hem d'alimentar al meu poble, al meu país, on hi han terres per poder produir" i després, amb el "puf" de la bombolla immobiliària, els grans especuladors de diners, no cansats de fer diners, volen veure incentius per fer més diners. Aleshores els inversionistes i fons d'inversió privats veuen que un gran actiu és la terra. Aleshores el resultat d'aquest procés és, que després ja us aniré introduint elements per les trampes on hem caigut tots, que les terres fèrtils es privatitzen i es concentren cada cop més en mans de poca gent, de pocs estats, però sobretot aquest poca gent que són tot grans corporacions. I els sectors, posa un govern, empreses agroalimentàries, i fons d'inversió. Quines conseqüències? Doncs la desestructuració de l'agricultura a petita escala, l'agricultura familiar, i d'un nivell de vida on durant dècades, durant segles, els petits pagesos havien alimentat el seu poble. Encara ara, tot i que cada cop hi ha menys agricultura a petita escala, la gent, la majoria de la gent del món, s'alimenta per l'agricultura a petita escala i per l'agricultura local.

Aleshores, entrant una mica amb la crisi alimentària, hi ha països on és més incident això. Que hi ha països tercers, sobretot, illes amb gran projecció de creixement com pot ser el Japó, o grans països com la Xina, que tenen ganes d'augmentar la seva..., expandir-se comercialment, o països àrabs, que tenen molts diners però que no tenen terra, veuen perillar la seva alimentació i creen, ideen, una nova estratègia per la producció (industrial?) d'aliments i després el que us comentava de la crisi financera, on hi ha terres, hi ha moltes terres que no tenen propietari entre cometes, i llavors les fonts d'inversió veuen que aquí poden posar molts actius i, com que la terra és necessària per produir aliments, la terra sempre serà necessària, i amb això els grans fons d'inversió veuen que pot ser una nova font d'especulació. La realitat, al dia d'ara, és una mica aquesta foto que es veu (assenyala imatge). És... grans porcions de terra totalment destrossades, amb molts cultius, i que moltes de les vegades, no són monocultius per produir aliments, són monocultius per alimentar els nostres cotxes o per alimentar (?). Crec que això, molt d'aquests acaparaments de terra no és ja per produir aliments, sinó que és per produir a gran escala garrofes, blat de moro, etcètera, que és per agro-combustibles, o bé grans produccions de soja, no per alimentar amb llet de soja, sinó per alimentar amb la seva enzima el bestiar occidental (molts cops al micro en tot aquest fragment; costa d'entendre). Llavors, tot això es

transforma en una història d'acumulació i acaparament del control d'un bé que no és escàs però (no s'entén). Aleshores, el que ha provocat es consolidar una forma d'accés i un control de la riquesa vinculada a la terra. És dir aquestes, aquest model que després direm... aquest model neoliberal, aquest model capitalista, el que ha provocat és ja no estar content de controlar-ho tot, sinó que ara se n'han anat allà on hi havia un bé comú, com és la terra, per apoderar-se'n, i sobretot en aquells països on tenien, diguem-ne, febleses a nivell de riquesa, febleses a nivell democràtic, etcètera, com pot ser el continent africà. Que després posaré més exemples.

El que passa és que com sempre, de la mateixa manera que molts van caure amb la història de la Revolució Verda, allà als anys seixanta i setanta, del problema de l'alimentació i de la forma de (inaudible, soroll i massa cops/fregaments del micro) era un problema de producció, quan aquestes grans polítiques promogudes per corporacions i inclús per estats comencen a fer aquest procés d'acaparament de terra parlen de quatre... com quatre, diguem-ne, pretextos per implementar aquest procés d'acaparament. Que més que pretextos són trampes, no?

Diuen, "escolteu, al continent africà, per exemple, hi ha molta terra, excedent, boscos, la selva, etcètera, que poden generar ingressos. Que ben gestionades poden gestionar ingressos, i poden donar llocs de treball a la gent d'allà que no tenen treball". Després l'altra trampa, és que "clar, perquè aquestes grans terres d'allà siguin operatives i competitives s'han de fer grans inversions per les grans terres i per tant és una tecnologia, una nova tecnologia que els països africans no tenen, i per tant necessitem que corporacions com Monsanto, Cargill, etcètera, que ells tenen aquesta tecnologia per explotar-la". L'altra, que aquesta és la trampa que sempre ens fan creure, que "hi ha fam al món i per tant hi ha una gran necessitat de produir més aliments, i com que hi ha la crisi del petroli, hem de veure com crear alternatives al petroli", que és quan sorgeix aquella moda dels agro-combustibles. I després també, per si de cas, comencen a qüestionar de qui és la terra. En molts dels... molta de la terra dels països africans, la terra no és de ningú, sinó que la terra és comunitària, la terra és del poble, i aleshores diuen "escolta'm, però clar, si volem nosaltres signar contractes, volem comprar la terra, llogar la terra... necessitem un propietari. Per tant, privatitzem aquestes terres per després saber qui es queda i qui no es queda la terra per donar la seguretat a aquests contractes de grans terres i grans beneficis

que es fan". Bueno, això ens diuen. Això per l'any 2009, 2010, etcètera, doncs les corporacions, aquests estats que volien comprar aquestes terres, fan la vida impossible perquè la gent es cregui aquestes..., aquests exemples. El que passa és que al final tot té, és com una trampa, perquè al final res de terra excedent, aïllat que sobra i que ningú l'utilitza..., sinó que, i això ja són fets, que la gran, totes les terres que s'han acaparat al continent africà són les terres més fèrtils. No sé si teniu visualitzat el mapa d'Àfrica, però totes les terres que van pel Nil, que bordegen el Nil, i aquí al (incomprensible) són les terres que són més fèrtils, són les terres que s'han acaparat. Després, clar, tu et trobes la selva del Congo, "clar, com que allà ningú produeix res anem a devastar-la", com s'ha fet al Brasil, a l' Argentina, etcètera, devastar reserves forestals i anem a fer pues el monocultiu de l'oli de palma, de (?)... però darrere de tot això no es només que no han creat llocs de treball, sinó que han desestructurat l'economia local d'aquella zona, explotada perquè tenien (?) boscos, explotada perquè vivia de la seva terra, i havien aconseguit un sistema de producció local aprofitant el "regador" del Nil, etcètera. Aleshores, que l'agricultura necessita més inversió a gran escala per ser més competitiu, Bueno, potser les grans corporacions pensen això, això que dèiem abans, és l'agricultura a petita escala, que fins ara és la que està alimentant localment a la majoria de la població allà. Necessitat de produir més aliments? Si us plau, no. Perquè actualment, i això ja no som els eixelebrats aquells de la revista "Sobirania Alimentària" que ho diu, sinó que és la FAO mateix que ho diu, que actualment hi ha menjar més que suficient per alimentar el món. El que passa... el problema és la distribució. Qui controla aquesta producció d'aliments, i cap a on va aquesta producció d'aliments. I clar, amb això, el que et trobes és que si les terres més fèrtils del continent africà, del continent asiàtic... estan destinades a alimentar el nostre bestiar d'Occident, o estan destinades a alimentar els cotxes... evidentment, hi ha una descompensació i allà on és produïa arròs o es produïa blat de moro per alimentar localment a la població, això es desestructura, això es trenca, i per tant aquella zona, que abans era autosostenible, doncs hi ha brots de gana i de pobresa. I aleshores, el malbaratament energètic. El fet de destrossar la selva i de conrear de manera intensiva les terres acaparades pues... són més pesticides, són... diguem-ne la necessitat de més energia, perquè hi ha tractors, els grans tractors a gran escala, i després, a part, l'impacte ecològic que té això quan estàs destrossant selves, quan estàs destrossant tot un hàbitat que durant segles ha estat (inaudible). I al final, el dret de la propietat privada, el que ha convertit és la terra en una mercaderia en comptes d'un bé comunal. Per tant, la gent que tenia la terra com un bé per produir-la, ara es troba que no

pot produir-la perquè té un propietari i aquest propietari no el deixa accedir a les terres. Suposo que d'exemples ja n'heu escoltat moltes vegades. És el que està passant a Brasil, a l'Argentina, a Xile... on la gent és expulsada de les terres perquè un terratinent que les ha comprat i els fa fora. I quan aquesta gent vol accedir a la terra, envien a la policia militarment, perquè els expulsin militarment.

I al final, el que es provoca és la deslocalització ja no només dels aliments, sinó de la propietat de la terra. És a dir, grans propietaris, que estan a l'Índia, que estan a Londres, que estan a Nova York, que estan a Madrid, són propietaris de grans extensions de terra a l'Àfrica, a l'Àsia, quan això el que provoca és aquest apreci com és un bé, com la terra, com els que tenien els pagesos... i al final és l'expulsió de la gent que treballa la terra, és expulsada d'aquella zona, o bé, o com a molt, esdevé un treballador d'aquella terra, un treballador mal pagat, i... bueno... diguem-ne amb condicions molt precàries.

I tot això qui ho promou? (Molt soroll de la gravadora) Perquè clar, això no ho promou una persona encara que sigui molt rica, sinó que aquí hi trobem la combinació de tres agents que tenen poder per si sol, però si s'ajunten encara més. Una, els estats. Com us deia, hi ha estats que pateixen per l'alimentació de la seva població, i tenen molts diners, com poden ser l'Aràbia Saudita, etcètera, els estats del Golf, Corea del Sud, Xina, Bueno... que veuen que la població creix, creix, creix, les seves terres estan totalment desgastades o no produeixen, perquè el desert del Gobi no està produint, tot i que ho estan intentant, i per tant, aquests estats estan interessats a comprar terres, terres fèrtils, allà on es produeixi prou, o on es produeixi a nivell intensiu. Després, les grans corporacions. Les grans corporacions, que són al final les que executen els projectes, per iniciativa pròpia o imposat per l'estat... i aquí ens trobem a les empreses agroalimentàries, les grans empreses agroalimentàries de què parlava com Monsanto, Cargill, BASF, BAYER, etcètera. I després, els fons d'inversió, que és un nou (?no ho entenc?) que apareix, quan els fons d'inversió en què invertim terres donen molt rendiment, donen molts interessos, i també s'apunten a la jugada de que quan cal comprar terres i cal invertir maquinària, i cal invertir per comprar terres s'apunten wl tanto, perquè saben que a deu o quinze anys tindrà una inversió i una recuperació d'interessos bestial. I després, les famoses agències multilaterals, fan plans de desenvolupament, institucions de cooperació bilateral, les grans agències de cooperació internacional d'un estat, etcètera. Aleshores, la combinació d'aquests tres actors provoquen, que després posaré un exemple, més que res per què ho veieu més

clarament, com s'articula tot això, que és el que ha passat a Mozambic; i llavors, l'articulació d'aquests tres actors principals provoca que hi hagi, que de manera molt fàcil i de manera molt ràpida, amb els deu anys, s'hagi acaparat amb la terra en el continent africà, a Amèrica Llatina i a Àsia.

Bueno això més que res perquè coneguem les persones que estan darrere d'aquestes corporacions. Aquest és un tal Jean-Claude Gandur, que és propietari d'Addax bio-energia, i ell diu que no se sent culpable d'estar fent res immoral. Llavors mirem que està fent aquesta gran empresa a Sierra Leona, i bueno aquest home ha comprat, bueno, està explotant... deu mil hectàrees de canya de sucre, per explotar aquesta canya de sucre necessita, diguem-ne que, està extraient el 26% del cabal del riu més gran de Sierra Leona. El seu retorn anual, no (¿?) sinó anuals són de 53 milions de dòlars, i paga als seus treballadors, antics petits pagesos que ara han tingut relleus agrícoles treballadors agrícoles d'aquesta empresa cobren menys d'un dòlar mensual. I ell diu que no se sent culpable del que està fent, però són aquests tipus d'elements que estan darrere de tot aquest cercle.

Per veure que no tots els dolents són europeus (riures), sinó que també vénen d'altres continents, aquí tenim a aquest indi que li diuen "el Rei de las Roses", que aquestes roses que es compren per Sant Jordi (riures), per exemple... doncs és una persona que s'ha fet milionària explotant roses a Kènia i a Tanzània, però aquí el cas és el fet que ha comprat 311.700 hectàrees a Etiòpia, i això va provocar, perquè ell va fer un lobby al·legant una gran inversió a Etiòpia, i el govern Etiòp el que va fer es relocalitzar a les 70.000 persones que vivien en aquesta gran extensió, els va relocalitzar cap a altres llocs. És una manera molt educada de dir "expulsar" de la zona. I aquest home, el que diu, és que està fent, que el que està fent és "el que Àfrica necessita, desitja i mereix." I potser mereix, vés a saber que vol fer creure que als africans no mereixen viure d'una manera respectuosa... i és el que diu. Però també, a Amèrica Llatina hi tenim personatges d'aquests. Que és el Eduardo Elsztain aquest, del Cresud. Aquest home, amb els anys, ha acumulat més de 628.000 hectàrees, unes dimensions ja astronòmiques, de terres de cultiu a Argentina que sobretot estan dedicades al cultiu de soja transgènica, i de (molts cops al micro, costa molt d'entendre, i sembla que s'allunyi també). I finalment, crec que ho hem vist, (inaudible, molt soroll) són un veritable refugi pels inversionistes, i està dient clarament que com ell te la terra qui vulgui invertir vingui i ho faci. No sé si va ser aquest, que a Argentina hi havia una gran finca on es posa en venda, i també posava en venda a la gent que estava dintre d'aquella terra. Bueno, i aquesta

gent no té dret a dir si se'ls vol vendre o no, més que res que quan..., les persones no són béns per vendre. Bueno, i això una mica de les xifres, i sobretot que veieu el com ha estat possible que en tan poc temps s'hagi arribat a aquest procés i és que ens trobem en aquest darrer any més o menys més de 40 milions d'hectàrees han canviat de mans, de les quals 20 milions és un només al continent africà. Tot això ha suposat una inversió de més de 100.000 milions de dòlars, i al final, el que ha provocat en aquests països africans, és que les terres més fèrtils estan en mans de grans empreses.

Recordeu-vos que el que ens feien creure, per allà al 2008, és que era pel bé de la producció d'aliments, pel bé de la gent que estava en aquells països, etcètera, etcètera. Bueno, i aquí, una mica, és un mapa que es va fer al 2010 i és una mica perquè veieu la dimensió de la situació (apunta a la presentació). Són, no es veu gaire bé, però si aneu a la pàgina de GRAIN, grain.org, i busqueu l'acapament de terres, trobareu fàcilment documentacions. Per posar un exemple, Angola, 500.000 hectàrees de terra destinada al combustible; al Congo, una companyia xinesa ha comprat un milió d'hectàrees per fer oli de palma; etcètera, etcètera. O sigui que, com veieu, oli de palma, que no és per menjar, sinó que és per agro-combustible. És a dir, que si totes les produccions que veus aquí ja no són només produccions d'aliments sinó que és producció d'altres coses que no són alimentàries.

I ara, una mica posant exemples, però una mica més concretament, de l'exemple de Moçambic. Bueno, Moçambic, amb aquesta història que ha de pagar un deute que no és seu, però que l'obliguen a pagar el deute extern, pues és un país en venda, i està venent les terres al millor postor. I aquí hi ha les terres... per setmana. A Etiòpia s'han venut 3,6 milions d'hectàrees, que estem... no estem parlant d'una hectàrea o dos, sinó que estem parlant de grans superfícies d'hectàrees i el que estan fent potser sí que resol la vida a aquests inversors àrabs, indis, amb l'alimentació de la seva població, però hipotequen l'alimentació d'aquests països perquè durant anys, durant 30, 50, 99 anys... no podran decidir el que han de cultivar en aquesta terra. I a Europa, que després posaré un exemple de la situació a l'estat espanyol, jo no sé si podem parlar d'acapament, però sí que hi ha un procés de concentració de terres on el 3% de les finques controlen més del 50% de les terres de cultiu als països europeus. Que també això és una cosa a tenir en compte. Que també ho ha comentat el Víctor, no?, és a dir, cada cop està desapareixent la petita agricultura a favor que les grans empreses estan concentrant més superfície.

I jo us volia parlar una mica d'un exemple perquè veieu com es couen aquests exemples. Això és un projecte que es diu Prosavana que es dona, que s'està donant a Moçambic. Veieu, evidentment, perquè tot això sigui eficient des del punt de vista econòmic, s'han de fer les grans extensions... i això és soja, grans extensions de terra... Aquí abans hi havia unes petites parcel·letes dels petits agricultors que produïen una mica de tot. I ara és tot extensió, i clar el problema és que, tot i que aquesta terra potser està 30 anys en mans d'aquesta gent, el fet de cultivar d'aquesta manera, amb els pesticides que necessitarà, amb herbicides, més els adobs químics que necessitarà..., deixarà la terra totalment esgotada i totalment trencada. Així que és una hipoteca a llarg termini. Llavors, això és Moçambic, hi ha un corredor que és el corredor de Nacala, que és un dels corredors més fèrtils que té Moçambic en el seu territori i és molt ric perquè és on s'ajunten varies valls, varies rius, i durant molt de temps, molt de temps, han anat fent d'aquesta terra una terra molt fèrtil i molt rica. Llavors, el corredor de Nacala, agafa tres províncies de Mozambic: Nampula, Niassa i Zambezia, tot aquest corredor són milers d'hectàrees; milers d'hectàrees que viuen milers de famílies "camponeses", milers de famílies pageses. Llavors, hi ha un moment on amb la història de grans projectes de desenvolupament rural de Mozambic, perquè passa gana, no sé què, no sé quines històries; hi han tres organitzacions que es posen d'acord. Un, és el ministeri d'agricultura de Moçambic, després, dos agències: l'agència de cooperació Brasileira, i l'agència de cooperació Japonesa. Si? Llavors, es posen d'acord, veuen que això és una zona molt fèrtil, quan es poden fer programes de desenvolupament agrícola i de producció. Això comença, no sé si va ser per allà l'any 2005, 2006, a identificar la zona i a començar a dissenyar programes de desenvolupament de la zona. Aleshores, els productes que es pretenen impulsar és mandioca, blat de moro i arròs, per alimentació local, això sí que és alimentació local per la població moçambiquesa; per agro-combustibles; i per cultius comercials com pot ser la soja. El que està convertint això, jo ara fa dos anys vaig estar per la zona, s'està convertint en que cada cop hi ha és presència de grans corporacions productores de soja i grans corporacions productores d'agrocombustibles, que estan ja imposant un cert model de cultiu. Llavors, per fer tot això, han dissenyat tres programes: dos programes que són transferència de tecnologia, com que els pagesos moçambiquesos no saben cultivar doncs ve gent de fora que els diu com cultivar, i després hi ha el Prosavana Support que són els que ideen i busquen finançament per aportar a aquest marc aquests programes. Clar, aquí quan jo parlava amb gent em deien "no, però escolta'm, és el Ministeri de Cultura moçambiquès, és l'Agència de Cooperació oficial Brasileira i l'Agència de Cooperació Oficial Japonesa..., escolta'm, això és públic!".

D'acord, però llavors, quan estàs veient qui està posant inversió i qui està posant la tecnologia aquí, és quan se't comença a desquadrar diguem-ne el model. Aquí, el que està invertint més diners i qui està aportant nova tecnologia, són les grans empreses de sempre, que el que necessitem és fer propaganda d'aquestes empreses que és Monsanto, Cargill, BASF, etcètera. Són les grans, i bueno, després està també CLUSA, o SHELL, que són els que també, són els grans promotors de la nova Revolució Verda a Àfrica que amb diners de la fundació Bill Gates, està promovent un cert tipus de cultiu al continent africà que és un paquet tecnològic. Llavors blat de moro transgènic, amb productes de Monsanto, amb el seu glisofat famós, i clar, a sobre tecnologia que no és local sinó que és una tecnologia que sí que funciona quan tens diners però que captiva a la gent que (inaudible, soroll i cops de micròfon).

Això, continent africà a gran escala, i l'estat espanyol, què està passant? I després d'això, quatre pinzellades més i acabarem. De fet, també ho hem comentat abans, és a dir, els darrers anys hi hagut una concentració a les explotacions mitjanes... cada cop és més exagerada la desaparició de les petites explotacions, i a Lleida i a l'estat espanyol una mica més del 7% de les explotacions tenen casi la meitat de la superfície agrícola del país? (*crec que és més o menys això; parla de la superfície agrícola però no es distingeix del tot què diu). Abans, fa... l'any 82, diguem-ne que aquest 7,3 pujava al 15 o 20%, o sigui que hi ha un procés de concentració de terres. No direm per què ha passat això perquè seria molt llarg i necessitaríem un altre dia per explicar-ho, però sí que podem estar d'acord amb el que heu comentat abans, que l'entrada a Europa, i l'entrada a les polítiques de l'àrea comuna han fet molt de mal a les petites agricultures perquè els han deixat fora del mercat, i l'estar fora del mercat no s'han pogut valdre per si mateixes i han anat desapareixent de manera progressiva.

Ens trobem amb un problema que la població agrícola és molt envellida, la gent jove no es vol quedar al camp; el 61% de la població agrícola té més de 50 anys; és una terra també masculinitzada, només el 30% de la superfície de la terra està en mans de dones. I unes de les coses que també es veu, és que hi ha cada cop més, de manera més progressiva, si ho comparem amb les dades del 82, a l'últim cens que és del 2009, hi ha un creixement de les societats mercantils propietàries i mercants. Aquí, dintre d'aquestes societats mercantils, et trobes a aquesta gent que són els que treuen més primes o més diners de la PAC, que són

per exemple la Duquesa de l'Alba, ara la família de la duquesa de Alba, Osborne, Mercadona, etcètera. Però després, hi ha una sèrie de coses que estan passant últimament que potser mereixen una atenció i és que arrel de la famosa llei de reforma local aquesta d'optimització dels recursos locals, d'administracions locals, "la Ley Montoro", hi ha tot un procés de vendre la cara pública, perquè ells la manera de lluitar contra la crisi, aquest govern creu que és vendre la terra, perquè així tindràs un diner/cash que podràs anar pagant a saber què. Llavors, s'està obrint un procés de venda de terra pública i això és un perill perquè en aquests moments... qui té poder adquisitiu per comprar les terres? Les grans empreses, i aquestes empreses que són les que reben més diners de la PAC. Llavors és un per un. L'altre, és un canvi d'usos del sòl agrícola, que també ho comentaves, que sí que s'està veient que actualment hi ha un canvi d'ús de cultura agrícola i per exemple, just avui, no sé si heu vist el telenotícies, però just avui sortia un cas que també és preocupant perquè ho deien com una bona notícia, el com unes, no recordo el poble però em sembla que era un poble de Lleida, lo contents que estaven els pagesos que havien trobat un mercat d'alfals, això és herba, a la Xina. Llavors estaven cada cop destinant més superfície de terra per conrear alfals per fer fenc, per assecar-la, i enviar-la a la Xina. I estaven contents perquè havien trobat un bon mercat. Llavors, abans, i abans hi havia un pagès que ho deia, no és clar, és que el blat de moro no és rendible, no ens surt a compte i, per tant, anem a produir alfals, no per alimentar el nostre bestiar, sinó per exportar.

O sigui, aquest element, tot i que és a una petita escala, els elements que dèiem al començament d'acapament de terres... també s'està donant aquí. I això és preocupant, perquè al final no estem pensant amb un model de producció per l'autosostenibilitat i per l'autogestió, sinó que estem pensant ja en un model de producció cap a l'exportació. I després, hi ha nous inversors. No tant a gran escala com a l'Àfrica, però aquí hi ha començat a haver inversors àrabs, indis, xinesos..., que s'estan interessant per la compra d'oliveres, per la compra de vinyes i d'altres terres per produir al seu servei. I també el que passa és que és una cosa molt complicada de buscar, més que res perquè hi ha poca transparència, és que se sap que hi ha fons d'inversió que amb aquestes terra pública pública que hi ha, o la terra que no s'ha pogut construir per la crisi immobiliària, clar hi ha molta terra que es va comprar per fer pisos i ara no es fan pisos, i això és, pot ser seguint sent de l'agricultor, i... qui l'està comprant?, doncs nous inversors, sí? O sigui que, possiblement a l'estat espanyol i a Catalunya, no podríem parlar d'acapament des del punt de vista de la definició com que hem comentat, però sí que s'està donant un procés de concentració de terres que podria ser

preocupant.

I al final, tot es pot simplificar en que és una lluita de models, no? És un model gran, a gran escala, que vol acaparar cada cop més mercat, vol acaparar-ho tot, per fer un gran negoci, i ja no només s'acontenta en controlar els circuits des de la producció al consum, sinó que també ara vol acaparar les terres. Enfront d'un altre model, a petita escala, de la pagesia de sempre, de produir, de fer policultius a la terra, respectant la terra, i... diguem-ne un model d'agricultura de proximitat,aprofitant la terra al màxim, i d'una manera sostenible.

I més que res, per acabar, què pensen els dos models, no? Això és el que pensa el Model Neoliberal, tractant(indesxifrabable) com un fons d'inversió, i l'únic que diuen és que ens quedem tan tranquils, no ho llegiré tot, però uns diuen que "estoy convencido que la tierra agrícola va a ser una de las mejores inversiones dentro de cien años. Que en algún momento, por supuesto, los precios del alimento serán lo suficientemente altos como para que en el mercado se inunde con la producción en nuevas tierras". Aquí està donant per suposat que hi haurà un moment en que la necessitat d'aliments serà alta, per tant, o ens enganyaran que serà alta, per tant, qui tingui l'accés a la terra serà qui s'enriquirà més. Per tant, són d'aquelles coses de... passa un pensament, no? I una demostració de què això no és un invent nostre, sinó que s'està donant és això, això són els interessos del sector financer, i veieu que és la fletxa blava, que és la que creix més, són els fons d'inversió. Si els fons d'inversió que han crescut més en tres anys són els fons d'inversió de la terra, que inclús, ha pujat més que l'or. O sigui que, ja hem vist els fons d'inversió, ja han vist que això és un actiu interessant, important, i com que ningú posa "veto" a la terra, doncs compren cada cop més terra. I per l'altra banda tenim l'altre model, el de la Sobirania Alimentària. Llavors la Sobirania Alimentària el que pretén és lluitar contra això, és a dir, que tinguem com a poble les nostres pròpies polítiques alimentàries on puguem decidir quin model de producció volem, i per tant, aquí hi ha com uns quants eixos. Primer, que l'alimentació és un dret humà, i per tant no es pot especular amb els aliments, i una de les coses que té a veure amb el dret a la terra és que cal una reforma agrària on la propietat de la terra no sigui dels grans inversors, sinó que sigui per aquella gent que la produeix, que sigui un bé comú, i que siguin els propis pagesos qui puguin tenir accés a la terra; la reorganització del comerç d'aliments, per evitar que hi hagi grans concentracions; eliminar la (¿? no acabo d'entendre què diu) de la gana, és a dir, la gana no és un problema tècnic, és un problema polític;si els nostres governs

volguessin acabar amb la gana, s'acabaria, llavors és una mica també el que comentava abans el Toni, és depèn del tipus de model d'alimentació i de producció agrícola que vulguem apostar. Si estem produint quasi dues vegades aliments per alimentar el món, perquè la gent segueix passant gana? Doncs perquè són problemes estructurals i de distribució. I després, per no fer-me pesat, un control democràtic; és a dir, realment estem en aquest procés d'acapament de terres? Qui està controlant la terra? No són els pagesos, no és la pròpia població, sinó que són els lobbys que estan acabant amb aquesta terra i estan hipotecant per fer agrocombustibles, soja, etcètera, durant molts anys.

I reflexions i preguntes que es puguin deixar a l'aire per anar treballant, inclús com a reflexió per portar als instituts o per anar treballant des dels diferents àmbits, i que té a veure amb això, és, quines mesures caldrien per evitar que s'acparii la terra? Segons això, i segons el concepte de... la definició de Sobirania Alimentària, quines són les claus reals per lluitar contra la fam al món? Potser caldria, en comptes de potenciar tantes explotacions, potser caldria potenciar l'agricultura a petita escala, i està demostrat i hi han estudis on potenciant l'agricultura a petita escala es genera feina i es pot lluitar contra la fam al món... o almenys d'una manera més eficient que l'actual. Reflexionar, o sigui fer-nos preguntes sobre de qui ha de ser la propietat de la terra, i si no caldria fer una reforma agrària. Cal una nova Revolució Verda, com ens volen fer creure al continent africà que està patint gana i està patint pobresa, ens volen fer creure ara que els nous projectes de desenvolupament és una nova Revolució Verda? I altres... I jo, jo no sé si m'he passat del temps o no, i jo ho deixaria aquí.

HOME2

–Jo et volia fer només una petita constatació, t'ho dic perquè quan tu has explicat has parlat de tres actors principals, però quan has explicat tot el procés de fet surt un quart actor, que jo crec que l'hauries de posar, que són els estats beneficiaris d'on es compra la renda a la terra. Això no ho has posat.

PONENT

–Bueno quan posem estats..., perdó, potser és que m'he explicat malament.

HOME2

–Hi ha els estats que compren, però després hi ha també el benefici. Per exemple, molts

dels països que surten havien tingut reformes agràries socialistes, per lo tant, hi havia una propietat de la terra per part dels estats; Moçambic, Etiòpia, Angola, etcètera, i ara els ha sigut més fàcil vendre'ls. Per això jo diria que dins dels estats jo distingiria entre dos tipus d'estats, els que se'n beneficien perquè són els que tenen els inversors i els estats que, de fet, perjudiquen la seva gent per millorar....

PONENT

–Estem d'acord, però només són..., jo crec que aquí potser el que faltaria són aquells governs que s'estan beneficiant d'aquesta compra-venda, el que passa és que...

HOME 2

–Sí, sí (riuen).

HOME1-

–D'acord.

PEP ESPLUGA

–A veure, la reforma Montoro de la que has parlat seria també això. El beneficiari és l'estat, que es vendrà un munt de terra, que les vendran als seus amics, com és habitual.

PONENT

–Clar, però aquí és quan podríem posar en dubte si es beneficia l'estat com a tal, perquè l'estat en principi és la seva població, o qui es beneficia. Per això. Per això és un altre debat.

DONA

–Sempre deu passar igual en això.

PONENT

–Sí, sí, per això dic, val, d'acord, perquè al final hi ha un govern que està signant uns acords...

HOME4

–Això, és a dir, qui són els propietaris, els que compren la terra... això és un estudi que heu fet vosaltres? Hi ha alguna font? Quina font d'informació heu fet servir per saber quins són

els... les empreses o els propietaris que compren la terra?

PONENT

–Això és... qui ha fet aquest estudi, i no l'ha fet ell sol, sinó que la xarxa que té és la fundació Grain... va fer una sèrie de documents, entre ells un que és aquest, "El gran robo de los alimentos", i dintre d'aquest "El gran robo de los alimentos" hi ha un apartat que parla de (?) i després tota la font de gent com aquests paios, que són grans inversors: on han comprat, quan han comprat i a qui li han comprat. És un treball que porten molts anys...

HOME4

–I en el cas de l'estat espanyol, és així, com deies lo de la família de la Duquesa de Alba...?

PONENT

–Això és públic. És a dir, tu vas a la font del CEGA, que és on, que allà en principi hi tens accés, si són persones no, per la història de la protecció de dades, però el que són empreses i societats mercantils... vas allà i tu pots veure qui rep les ajudes de la PAC. Clar que és un treball de... vas buscant, vas buscant i al final... i de fet és públic. D'aquí després hi ha el SOC, el Sindicato Obrero Andaluz, d'Andalusia, cada any fa aquest estudi i el publica. Veus qui són les empreses que reben...

HOME4

–Si, però em refereixo a quines d'aquestes empreses són les que compren noves terres públiques...

PONENT

–Ah, no. Això és el que et deia que és molt complicat, perquè són fons d'inversió, aquest es fa amb un SICAP i aleshores és molt difícil cedir el... home, suposo que sí, però és que has de... (incomprensible). Bueno, jo no sé si algú ha intentat fer aquest estudi, però bueno, és complicat. Perquè de fet, el que està passant, del poc que vaig mirar jo, que vam mirar dintre de la revista "Sobiranía Alimentaria", és que ara s'estan creant aquestes SICAPs que són una mena de empreses que tenen un petit capital espanyol i un petit capital estranger, bueno petit..., són capitals mixtes. El que passa és que inverteixen diferents fonts, i al final és molt difícil veure quines fonts, cap a on estan invertint els seus actius. Llavors per exemple veus fons d'inversió on els seus actius són invertits en compra de

terres, per compra de blat de moro, arròs, etcètera. Però si està comprant aquí, la producció d'aquí o producció d'Àsia...ho sospites però no ho pots confirmar. Perquè és complicat. Diguem-ne, i jo suposo que al final ho fan expressament, és a dir, dificultar l'accés a la informació perquè no sàpigues on estan...

DONA2

–Què és això? SICAP? Societat Inversió o alguna cosa... És una figura espanyola?

PONENT

–És una cosa espanyola, és una societat d'inversió de capital que...

(Múltiples veus, inaudible).

DONA3

–Però escolta, quan és una compra de terres ha d'haver-hi una escriptura pública, de la compra...

HOME1

–Home sí, pots saber-ho, llavors, si vols...

DONA3

–L'impost de transmissions, o... les escriptures són públiques...

PONENT

–Si, són públiques, però el que passa és que si per exemple...

DONA3

–Has de saber on està la terra, has d'anar al registre de propietat...

PONENT

–Això ho està fent, sobretot, hi ha un sindicat que ho està fent, el Sindicat Obrer d'Andalusia, el sindicat SOC, que el que està fent és veure allà on s'estan comprant terres, va a veure quin poble, se'n va a l'ajuntament, va al cadastre, i llavors sap... però això és una feinada de... però es pot saber. I d'aquí se sap que hi ha fons d'inversió àrabs i xinesos que a

Andalusia estan comprant doncs oliveres de Jaén i vinyes (indesxifrabre).

DONA₄

–A mi m'agradaria dir una cosa que segur que no has dit per falta de temps, i és que tot aquest sistema d'agroindústria tan bèstia també té una repercussió molt important a la xarxa fluvial, amb l'aigua, amb les aigües subterrànies... i que això repercuteix molt negativament en la salut de les persones que estan vivint en aquella zona. A la curta, a la llarga, i...

PONENT

–No només per la contaminació dels aqüífers, sinó que ara, i de nou... són empreses, com per exemple la fundació Grain, o el TNI, que també ho estan investigant i també ho estan anunciant, que ja no és només acaparament de terra sinó que hi ha acaparament d'aigua. Perquè clar, tota aquesta terra que s'està comprant al costat del Nil, clar, són terres que fins ara es feien al riu a petita escala, però ara com que volen posar més soja i canya de sucre han de posar un sistema de regadiu... inclús a un estudi que va fer Grain diu que si en aquests moments totes les terres acaparades al costat del Nil comencessin a produir tal i com ho tenen pensat, el Nil s'assecaria. Aleshores, és la història d'acaparar. I de fet, també, els inversors seran el que vulguis, però "tontos" no són, i ja molts van a comprar les terres on hi ha aqüífers i, per tant, no només compren la terra sinó que també compren el dret d'accés a l'aigua. Però bueno, no ho he introduït perquè sinó em entrem en un altre tema...

HOME

–Molt bé, jo crec que hauríem de continuar i que la gent vagi fent les escapades oportunes, però em sembla que valdria la pena de passar amb els altres que no són necessàriament de continuïtat del tema aquest sinó que realment el que els vam demanar ara és que els teus companys expliquessin realitats o experiències, no?, que heu fet en el vostre institut i que ens agradaria d'escoltar... No sé si vols començar tu, ho teníem endreçat això? Vols començar tu? (Inaudible, soroll, parlen alhora, riuen.)

[L'enregistrament s'acaba aquí; no sé si hi havia alguna altra cosa més centrada en el paper de l'educació en relació a aquests assumptes, com sembla introduir la darrera intervenció, però en qualsevol cas l'arxiu s'acaba aquí.]